

PROČ SI KATEŘINA TUČKOVÁ ZASLOUŽÍ METÁL

Velké emoce vzbudilo ocenění, které získala Kateřina Tučková za svoji Bílou Vodu a s přihlédnutím k dřívější tvorbě, tedy Státní cena za literaturu. Je příliš mladá, málo akademická, mainstreamová, trestuhodně čtivá, autentická a co víc – je to žena! Navíc žena, pro kterou je psaní „program“, nikoli rozervaná nutnost prokletého básníka. Tak zní argumenty kritiků. Naopak – právě pro to všechno, co zaznělo, si ji právě ona zaslouží! Navíc jí teď vděčíme ještě i za to, že se o té kmetské instituci mluví a že se diskutuje i to, kdo vlastně jmenuje porotu, jak ta porota určuje nominace a jaká jsou kritéria výběru, co chceme jakožto občané státu po takové státní ceně a jak vyvážená má být udělovaná.

V české literatuře je jen málo autorů a autorek, kteří by si Státní cenu za literaturu zasloužili/y tolik jako Kateřina Tučková. Shodneme-li se totiž na tom, že státní cena má reflektovat význam díla pro stát, jeho podíl na modelování veřejné diskuse, nazírání vlastní historie a zesilování menšinových hlasů obyvatel onoho státu, pak tohle plní Tučkové knihy bezezbytku. Vždyť Vyhnání Gerty Schnirch v podstatě navštílo téma násilného vyhnání Němců, otevřelo širokou diskusi o Benešových dekrettech, vedlo k pořádání pietních pochodů z Brna do Pohořelic, případně opačným směrem a zejména přimělo vedení města, aby se veřejně omluvilo za nelidské zacházení s brněnskými Němci během odsunu a za celý ten akt. Což je v historii moderní republiky ojedinělé a jednoznačně humánní gesto hodné následování – a stál za ním jeden literární příběh a to, co o něm autorka vyprávěla v médiích, když vyšel.

Podobně tak aktuální Bílá Voda otevřela téma, o němž se nemluvílo a které je bolavou součástí československé historie, jež si zaslouží pozornost a mnoho omluv – násilná internace řeholnic z románu by v nás měla budit otázky po tom, jak se chovala církve v době totality, do jaké míry jsme dosud velebili statečné muže před oltářem a neviděli osudy žen, které sloužily Bohu stejně usilovně, ale v hierarchii církve nutně bez poct a vážnosti.

A nejsou to jen Tučkové tři velké zásadní romány (kromě jmenovaných ještě Žitkovské bohyně), ale i její menší díla psaná v rámci různých projektů – třeba Fabrika spojená s výstavou Brněnský Manchester, která dává nahlédnout do historie textilní výroby formou příběhu rodiny textilního magnáta a která může dodnes inspirovat městské, krajské i státní instituce – takhle se má dělat „katalog“ k výstavě, který ji otevře lidem a ne uzavře pro hrstku povýšených akademiků. Podobně silný příběh vnesla Tučková i do Vitky, kterou podle jejího scénáře hraje Divadlo Husa na Provázku v režii Anny Davidové.

A že se státní cenou spojená i finanční odměna, která by možná víc „bodla“ někomu z básníků, neb poezie a chudoba jdou ruku v ruce? Že by ty peníze neměla dostat žena – matka, která se nadstandardně prodává, když jednou za deset let vydá román, ale osamělý básník, který prodá pár kusů sbírky? Možná je namístě se spíš ptát, jakou politiku vyznává tento stát směrem ke spisovatelům a spisovatelkám, jaké tvůrčí pobyty hradí a zda by neměl přehodnotit kritéria udělovaných grantů, pokud v souvislosti se státní cenou musí zaznívat i handrkování o částku, která nepokryje ani jeden roční redaktorský plat.

Kateřina Tučková dokázala dát silný hlas mnoha opomíjeným tématům a zejména ženám, které tahle témata žily a žijí. Význam jejího díla a jeho dosah je už dnes, byť autorka je mladá a nemá šedý vous, jasně patrný, hluboký a dalekosáhlý. Což se o mnoha dříve oceněných mužích říct nedá. ●

KLÁRA KUBÍČKOVÁ Vystudovala sociologii a žurnalistiku na FSS MU. Deset let působila v MF Dnes. Je spoluautorkou knih *Kapky na kameni, o českých a slovenských rebelkách, ... a pak bylo ticho, o tornádu na Moravě. A autorkou knihy Kilometry s dětmi. Žije v Brně, má čtyři děti.*